

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี
The Quality of life of The Elderly in Paikang Subdistrict Administrative Organization,
Banmho, Saraburi Province

ปริยาภรณ์ บุญเพ็ง¹, วรภรณ์ ทรัพย์รวงทอง² และ วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์³

Preeyaporn Boonpeng, Waraporn Subruangthong and Wasita Kerdphol Prasopsak

Received August 8, 2023 Revise, March 21, 2024 Accepted June 5, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี 2) เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรีจำแนกตามปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตจำนวน 238 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .848 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ one way ANOVA ทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธี L.S.D. ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้สูงอายุสูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรีมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากเรียงลำดับ ดังนี้ด้านสภาพแวดล้อม ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ ด้านร่างกาย 2) ผลการศึกษาการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรีจำแนกตามเพศ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามกลุ่มอายุ และความเพียงพอของรายได้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามอาชีพ/การมีงานทำ ลักษณะโครงสร้างทางครอบครัว สมาชิก ชมรมผู้สูงอายุ และภาระหนี้สิน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสำรวจและจัดทำ ฐานข้อมูล ผู้สูงอายุที่ถูกทิ้งให้อยู่เพียงลำพัง ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งให้ดูแลบุตรหลานเพียงลำพัง โดยมีการวางแผนการดูแลร่วมกับผู้นำชุมชน และอาสาสมัครต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อดูแลและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับ ผู้สูงอายุ เช่น ปัญหาการถูกทารุณกรรม การถูกล่อลวง

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ; คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

นักศึกษา^{1,2}, ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี³

Student, Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatree Rajabhat University

Email: preeyaporn.bf@gmail.com

Abstract

This research article aims to 1) study the quality of life of the elderly in the Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization, Ban Mo District, Saraburi Province. 2) compare the quality of life of the elderly in the Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization, Ban Mo District, Saraburi Province. Classified by personal data factors The sample group used in the research included 238 elderly people living in the district. Data were collected using a questionnaire with a reliability of .848. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one. way ANOVA, tested in pairs using the L.S.D. method. The results of the study found that: 1) Elderly people in the Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization, Ban Mo District, Saraburi Province have a high level of quality of life in the following order: environmental aspect, psychological aspect, relationship aspect. Social and physical aspects 2) Results of a comparative study of the quality of life of the elderly in the Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization, Ban Mo District, Saraburi Province, classified by gender and number of family members. There is a statistical significant difference at the .05 level classified by age group. and sufficiency of income They are significantly different at the .05 level and are classified according to occupation/employment. Family structure characteristics Member of the Elderly Club and debt burden Not significantly different. Relevant agencies should survey and create a database. Elderly people who are left alone Elderly people who are left alone to care for their children Care plans are made in collaboration with community leaders. and various volunteers in the community to care for and prevent problems that may occur to the elderly, such as problems of abuse and temptation.

Keywords: Elderly; Elderly Quality of Life

บทนำ

ปัจจุบันโลกกำลังเผชิญหน้าด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร คือประชากรผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้หลายประเทศเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) ซึ่งองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ได้คาดการณ์ว่าจำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3 ต่อปี โดยปัจจุบันมีจำนวนผู้สูงอายุประมาณ 1 พันล้านคน คิดเป็นร้อยละ 10 และในปี พ.ศ. 2573 คาดว่าจะมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากถึงประมาณ 1.4 พันล้านคน และจะเพิ่มขึ้นถึง 2 พันล้านคนในปี พ.ศ. 2593 (กรมสุขภาพจิต, (Ministry of Public Health. Department of Mental Health (2020) สำหรับประเทศไทยประชากรผู้สูงอายุเติบโตเป็นอันดับที่สามในทวีปเอเชีย ซึ่งประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน โดยจำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่า 12 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วน 1 ใน 6 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ จากสถานการณ์ดังกล่าวที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์นั้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม สภาพเศรษฐกิจ และสภาพร่างกาย ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุโดยตรง

ปัจจุบันตำบลไผ่ขวางมีประชากรทั้งหมด 2,837 คน โดยมีผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 584 คน คิดเป็นร้อยละ 20.59 ของประชากรทั้งหมด และจากการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่พบว่า มีผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพังจำนวน 42 คน ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งให้ดูแลบุตรหลานเพียงลำพังจำนวน 34 คน และผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงจำนวน 28 คน (Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization. (2022) จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ตำบลไผ่ขวาง ส่งผลให้บทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุลดลง เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ถูกทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพัง สิ่งเหล่านี้จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบทางด้านจิตใจต่อผู้สูงอายุโดยตรง ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง รู้สึกน้อยใจ วิตกกังวล และต้องการการพึ่งพิงมากขึ้น เมื่อผู้สูงอายุเกิดการพึ่งพิงก็จะทำให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตต่อไปในสังคมได้ โดยที่ผ่านมามองการบริหารส่วนตำบลไผ่ขวางได้มีการดำเนินโครงการ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุ การดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพและกิจกรรมของผู้สูงอายุ โครงการด้านสาธารณสุขต่าง ๆ เช่น โรคเบาหวาน โรคความดัน เป็นต้น รวมถึงมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตำบลไผ่ขวาง (Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization. (2022) ถึงแม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวางจะมีการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องแต่ก็ยังประสบปัญหาเรื่อง การส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่ไม่ครอบคลุม การดูแลผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง รวมถึงปัญหาด้านการเข้าถึงการบริการดูแลระยะยาวด้าน

สาธารณสุขของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลไผ่ขวางได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี โดยกำหนดเนื้อหาในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไว้ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 4) ด้านสภาพแวดล้อม

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำนวน 584 คน (Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization. (2022)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (Taekhanmak. K. (2010) จากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้จำนวนไม่น้อยกว่าจำนวน 238 คน ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 238 คน ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนด

4. ขอบเขตด้านเวลา

ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี โดยศึกษาข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม 2566 - เมษายน 2566

การทบทวนวรรณกรรม และแนวคิด

ความหมายของผู้สูงอายุ

องค์การสหประชาชาติ (United Nations, UN) ให้ความหมายคำว่าผู้สูงอายุเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลกว่าผู้สูงอายุคือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปทั้งชายและหญิง (United Nations, 2007) ในขณะที่ยังคงการอนามัยโลก (The world Health Organization : WHO) ยังไม่มีการให้นิยามผู้สูงอายุโดยมีเหตุผลว่าประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีการนิยาม ผู้สูงอายุต่างกันทั้งนิยามตามอายุเกิด ตามสังคม (Social) วัฒนธรรม (Culture) และสภาพร่างกาย (Functional markers) เช่น ในประเทศที่เจริญแล้วมักจัดผู้สูงอายุนับจากอายุ 65 ปีขึ้นไปหรือบาง ประเทศอาจนิยามผู้สูงอายุตามอายุกำหนดให้เกษียณงาน (อายุ 50 หรือ 60 หรือ 65 ปี) หรือนิยามตามสภาพของร่างกายโดยผู้สูงอายุอยู่ในช่วง 45 - 55 ปีส่วนชายสูงอายุอยู่ในช่วง 55 - 75 (WHO, 2010)

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ความหมายคำว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่า 60 ปีบริบูรณ์และมีสัญชาติไทย (Department of Elderly Affairs (2022)

การจำแนกกลุ่มผู้สูงอายุ

ประเทศไทยกำหนดนิยาม ผู้สูงอายุ ไว้ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 3 ว่าหมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย (Thai Elderly Research and Development Institute Foundation (TISTR). (2021) โดยจำแนกกลุ่มผู้สูงอายุได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60 - 69 ปี) เป็นกลุ่มที่พึ่งยังเข้าสู่วัยสูงอายุและมีจำนวนมากที่สุด เป็นช่วงวัยที่ต้องพบกับความเปลี่ยนแปลง โดยเปลี่ยนสถานะจากผู้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของสังคมมาเป็นกลุ่มคนที่ต้องเข้าสู่ภาวะพึ่งพิงจากสังคม

2. ผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70 - 79 ปี) เป็นกลุ่มที่มีผู้สูงอายุจำนวนรองลงมา เป็นช่วงวัยที่เริ่มมีอาการเจ็บป่วยและมีโรคประจำตัวหรือโรคเรื้อรังที่ต้องระวัง อีกทั้งมีความสามารถในการช่วยเหลือตัวเองลดน้อยลงและมีพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมและสังคมน้อยลง

3. ผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่มักมีความสามารถพึ่งพาตัวเองลดลงและต้องได้รับการดูแลจากลูกหลาน ญาติพี่น้อง พยาบาล หรือผู้ดูแลพิเศษ

ความหมายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

องค์การอนามัยโลก (The WHOQOL Group, 1994) กล่าวว่า ความหมายของคุณภาพชีวิตว่า คุณภาพชีวิตเป็นการรับรู้ความพึงพอใจและการรับรู้สถานะของบุคคลในการดำเนินชีวิตในสังคมขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม ค่านิยม และวัฒนธรรมในเวลานั้น ๆ และมีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย ความคาดหวัง และมาตรฐานที่แต่ละคนกำหนดขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 4 มิติได้แก่ 1) มิติด้านสุขภาพกาย (Physical) 2) มิติด้านสุขภาพจิต (Psychological) 3) มิติด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationship) และ 4) มิติด้านสภาพแวดล้อม (Environmental)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (Royal Academy. (2011) ให้ความหมายว่า คุณภาพชีวิต ประกอบด้วย 2 คำ คือ คุณภาพ หมายถึง ลักษณะที่ดีเด่นของบุคคลหรือสิ่งของ และคำว่า ชีวิต หมายถึง ความเป็นอยู่ ทั้งนี้ คำว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ลักษณะความเป็นอยู่ของบุคคลหรือสิ่งของ

องค์ประกอบคุณภาพชีวิต

องค์การอนามัยโลก (The WHOQOL Group, 1995) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านสภาพจิตใจ ด้านระดับความเป็นอิสระ ด้านสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความเชื่อ ต่อมาในปี 1996 ได้มีการจัดองค์ประกอบใหม่โดยรวมองค์ประกอบบางด้านเข้าด้วยกันให้เหลือเพียง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านสภาพจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อม

กรมสุขภาพจิต (Ministry of Public Health. Department of Mental Health (2011) กล่าวว่า องค์ประกอบคุณภาพชีวิตโดยใช้เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตฉบับย่อชุดภาษาไทย (WHOQOL - BREF - THAI) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

1. ด้านร่างกาย (Physical Domain) คือ การรับรู้สภาพทางร่างกายของประชาชน ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย ความรู้สึกสุขสบายไม่เจ็บปวด ความสามารถในการจัดการความเจ็บปวดทางร่างกาย พละกำลังในการดำเนินชีวิต ความอิสระไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ความสามารถในการเคลื่อนไหวสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ สามารถทำงานได้ไม่ต้องพึ่งยาหรือการรักษาทางการแพทย์อื่น เป็นต้น

2. ด้านจิตใจ (Psychological Domain) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของประชาชน เช่น มีความรู้สึกทางบวกต่อตนเอง ภาคภูมิใจในตนเอง รับรู้ภาพลักษณ์และความมั่นใจในตนเอง รับรู้ถึงความคิด ความจำ การตัดสินใจความสามารถในการเรียนรู้ต่าง ๆ รับรู้ถึงความหมายของชีวิต ทำให้สามารถชนะอุปสรรคและดำเนินชีวิตได้

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือและการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การมีชีวิตอิสระไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต สิ่งแวดล้อมปราศจากมลพิษ การคมนาคมสะดวก การเข้าถึงแหล่งเงินทุน การบริการสาธารณสุข สังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่ามีโอกาสได้รับข่าวสาร มีการฝึกทักษะต่าง ๆ มีกิจกรรมสันทนาการ และกิจกรรมในเวลาว่างได้

จากการทบทวนงานวิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบคุณภาพชีวิตประกอบด้วยคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านร่างกาย คือ การรับรู้สภาพร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบายไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความ

เจ็บปวดทางร่างกาย การรับรู้ถึงผลกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน เป็นต้น 2) ด้านจิตใจ คือ การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเครียดหรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย 4) ด้านสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดีปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพ และสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับ ข่าวสาร หรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการและมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น ซึ่งทุกด้านสามารถเป็นดัชนีที่บ่งบอกถึงความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตที่ดีได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี โดยผู้วิจัยได้นำตัวชี้วัดระดับคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHOQOL-BREF-THAI) ประกอบด้วย 1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 4. ด้านสภาพแวดล้อม มาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้ ดังนี้ (WHO QOL Group, 1996)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล	ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
1. เพศ	1. ด้านร่างกาย
2. กลุ่มอายุ	2. ด้านจิตใจ
3. อาชีพ/การมีงานทำ	3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม
4. ความเพียงพอของรายได้	4. ด้านสภาพแวดล้อม
5. ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว	
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว	
7. สมาชิกกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ	
8. ภาระหนี้สิน	

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 7 หมู่บ้านที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำนวน 584 คน (Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization. (2022).

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 7 หมู่บ้าน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรที่แน่นอน (Finite population) โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

หมู่บ้าน	จำนวนประชากรผู้สูงอายุ	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1	95	39
หมู่ที่ 2	133	61
หมู่ที่ 3	95	39
หมู่ที่ 4	93	37
หมู่ที่ 5	37	12
หมู่ที่ 6	75	29
หมู่ที่ 7	57	21
รวม	584	238

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1. คำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ กลุ่มอายุ อาชีพ/การมีงานทำ ความเพียงพอของรายได้ ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว สมาชิกกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ และภาระหนี้สิน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ 4. ด้านสภาพแวดล้อม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการจากภาคสนาม (field data collection and compilation) โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 238 คนและเก็บคืนมาจำนวน 238 คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้และยินดีที่จะตอบแบบสอบถามผู้วิจัยจะอ่านแบบสอบถามให้ฟังแล้วให้ผู้สูงอายุเป็นผู้เลือกคำตอบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์โดยการจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล เพศ กลุ่มอายุ อาชีพ/การมีงานทำ ความเพียงพอของรายได้ ลักษณะ

โครงสร้างของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว สมาชิกกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ และภาระหนี้สิน โดยใช้สถิติการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 4) ด้านสภาพแวดล้อม โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และแปลผลค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ เบสท์ (John W. Best, 1997)

4.3 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวางจำแนกตามปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ กลุ่มอายุ อาชีพ/การมีงานทำ ความเพียงพอของรายได้ ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว สมาชิกกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ และภาระหนี้สิน โดยใช้สถิติ t-Test สำหรับคุณลักษณะของตัวแปรที่แบ่งได้ 2 กลุ่ม และสถิติ F-test สำหรับคุณลักษณะของตัวแปรที่แบ่งได้ มากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีแอลเอสดี (L.S.D.) ของฟิชเชอร์ (Fisher) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.90 เป็นผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60 - 69 ปี) คิดเป็นร้อยละ 57.10 ไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 37.40 มีรายได้เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 50.80 อาศัยอยู่กับบุคคลภายในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 90.80 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่เกิน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 77.30 เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 77.30 และไม่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 58.80

2. การศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี พบว่า

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ภาพรวมด้านต่าง ๆ

ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านร่างกาย	3.16	0.30	ปานกลาง
2. ด้านจิตใจ	3.64	0.70	มาก
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.64	0.70	มาก
4. ด้านสภาพแวดล้อม	3.83	0.53	มาก
ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อคุณภาพชีวิต	3.57	0.46	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี โดยรวมมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.53) เป็นอันดับที่ 1 เช่น การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต การมีชีวิตอิสระไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต สิ่งแวดล้อมปราศจากมลพิษ การคมนาคมสะดวก เป็นต้น รองลงมาคือ ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.70) เช่น การรับรู้สภาพทางจิตใจของประชาชน เช่น มีความรู้สึกทางบวกต่อตนเอง ภาคภูมิใจในตนเอง รับรู้ภาพลักษณ์และความมั่นใจในตนเอง รับรู้ถึงความคิด ความจำ การตัดสินใจความสามารถในการเรียนรู้ต่าง ๆ รับรู้ถึงความหมายของชีวิต เป็นต้น และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.70) เช่น การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือและการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม เป็นต้น และลำดับสุดท้ายคือ ด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.16$, S.D. = 0.30) การรับรู้สภาพทางร่างกายของประชาชน ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย ความรู้สึกสุขสบายไม่เจ็บปวด ความสามารถในการจัดการความเจ็บปวดทางร่างกาย พละกำลังในการดำเนินชีวิต ความอิสระไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ความสามารถในการเคลื่อนไหวสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ สามารถทำงานได้โดยไม่ต้องพึ่งยาหรือการรักษาทางการแพทย์อื่น เป็นต้น

3. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับคุณภาพของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ

ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	ชาย		หญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านร่างกาย	3.15	0.34	3.17	0.27	-0.37	.715
ด้านจิตใจ	3.78	0.70	3.55	0.69	2.50	.013*
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.78	0.70	3.55	0.69	2.50	.013*
ด้านสภาพแวดล้อม	3.88	0.55	3.80	0.51	1.19	.242
ภาพรวม	3.65	0.46	3.52	0.45	2.19	.032*

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านร่างกาย และด้านสภาพแวดล้อม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามกลุ่มอายุ

ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	1.02	2	0.51	6.00	.003*
	ภายในกลุ่ม	19.89	235	0.09		
	รวม	20.90	237			
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	4.90	2	2.47	5.21	.006*
	ภายในกลุ่ม	111.30	235	0.47		
	รวม	116.23	237			
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	4.90	2	2.47	5.21	.006*
	ภายในกลุ่ม	111.30	235	0.47		
	รวม	116.23	237			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	1.23	2	0.62	2.26	.107
	ภายในกลุ่ม	64.17	235	0.27		
	รวม	65.40	237			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.64	2	1.32	6.58	.002*
	ภายในกลุ่ม	47.13	235	0.20		
	รวม	49.77	237			

** $p \leq .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามกลุ่มอายุ ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านสภาพแวดล้อม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอาชีพ/การมีงานทำ

ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	0.61	3	0.20	2.32	.076
	ภายในกลุ่ม	20.30	234	0.09		
	รวม	20.90	237			
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	1.97	3	0.66	1.35	.260
	ภายในกลุ่ม	114.26	234	0.49		
	รวม	116.23	237			
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.97	3	0.66	1.35	.260
	ภายในกลุ่ม	114.26	234	0.49		
	รวม	116.23	237			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.38	3	1.26	0.45	.716
	ภายในกลุ่ม	65.02	234	0.28		
	รวม	65.40	237			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.09	3	0.36	1.75	.158
	ภายในกลุ่ม	48.67	234	0.21		
	รวม	49.77	237			

p>.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอาชีพ/การมีงานทำ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามความเพียงพอของรายได้

ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	แหล่ง ความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	0.44	2	0.22	2.52	.083
	ภายในกลุ่ม	20.46	235	0.87		
	รวม	20.90	237			
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	3.46	2	1.73	3.60	.029*
	ภายในกลุ่ม	112.78	235	0.48		
	รวม	116.23	237			
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3.46	2	1.73	3.60	.029*
	ภายในกลุ่ม	112.78	235	0.48		
	รวม	116.23	237			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2.06	2	1.03	3.83	.023*
	ภายในกลุ่ม	63.34	235	0.20		
	รวม	65.40	237			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.04	2	1.02	5.01	.007*
	ภายในกลุ่ม	47.73	235	.203		
	รวม	49.77	237			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามความเพียงพอของรายได้ ในภาพรวมพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อม พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านร่างกาย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามลักษณะโครงสร้างครอบครัว

ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.20	.817
	ภายในกลุ่ม	20.87	235	0.09		
	รวม	20.90	237			
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	2.16	2	1.08	2.21	.110
	ภายในกลุ่ม	114.07	235	0.49		
	รวม	116.23	237			
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2.16	2	1.08	2.23	.110
	ภายในกลุ่ม	114.07	235	0.49		
	รวม	116.23	237			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.24	2	0.12	0.43	.655
	ภายในกลุ่ม	65.16	235	0.28		
	รวม	65.40	237			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.67	2	0.34	1.60	.202
	ภายในกลุ่ม	49.09	235	0.21		
	รวม	49.77	237			

$p > .05$

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามลักษณะโครงสร้างครอบครัวในภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	ไม่เกิน 5 คน		มากกว่า 5 คนขึ้นไป		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านร่างกาย	3.14	0.31	3.25	0.24	-2.42	.016*
ด้านจิตใจ	3.60	0.72	3.80	0.60	-1.83	.068
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.60	0.72	3.80	0.60	-1.83	.068
ด้านสภาพแวดล้อม	3.80	0.54	3.95	0.45	-1.88	.061
ภาพรวม	3.53	0.47	3.70	0.40	-2.34	.020*

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 8 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว ในภาพรวมและด้านร่างกาย พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ

ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรม		เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านร่างกาย	3.17	0.29	3.16	0.30	0.16	.871
ด้านจิตใจ	3.69	0.78	3.63	0.68	0.53	.595
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.69	0.78	3.63	0.68	0.53	.595
ด้านสภาพแวดล้อม	3.89	0.58	3.81	0.51	0.91	.366
ภาพรวม	3.61	0.50	3.56	0.45	0.70	.489

$p > .05$

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามภาระหนี้สิน

ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	ไม่มีภาระหนี้สิน		มีภาระหนี้สิน		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านร่างกาย	3.16	0.33	3.16	0.24	-0.11	.912
ด้านจิตใจ	3.70	0.72	3.56	0.68	1.43	.155
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.70	0.72	3.56	0.68	1.43	.155
ด้านสภาพแวดล้อม	3.89	0.53	3.74	0.47	2.23	.027
ภาพรวม	3.61	0.47	3.51	0.43	1.71	.088

p>.05

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามภาระหนี้สิน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง คุณภาพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี สามารถผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี มีคุณภาพชีวิตในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิต ด้านสภาพแวดล้อมเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านจิตใจ และ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และลำดับสุดท้ายคือ ด้านร่างกาย

1.1 ด้านร่างกาย จากการสำรวจพบว่า ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี มีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้สูงอายุจำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่นในชีวิตประจำวัน รองลงมาคือ ผู้สูงอายุมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้สูงอายุมีความรู้สึกเจ็บป่วยตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว เป็นต้น จนไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการได้

1.2 ด้านจิตใจ จากการสำรวจพบว่า ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี มีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด คือ ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่าต่อครอบครัว และสังคม รองลงมาคือ ผู้สูงอายุมีความรู้สึกพอใจในชีวิต เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง เป็นต้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีผู้สูงอายุสมาธิในการทำงานต่าง ๆ และผู้สูงอายุยอมรับรูปร่างหน้าตาตนเองที่เปลี่ยนไปตามวัยได้

1.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จากการสำรวจพบว่า ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี มีคุณภาพชีวิตความสัมพันธ์ทางสังคมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมาชิกในครอบครัวแสดงความรัก ความดูแลเอาใจใส่และดูแลผู้สูงอายุเป็นอย่างดี รองลงมาคือ ได้พบปะ พูดคุย หรือปรึกษาเรื่องราวต่าง ๆ กับสมาชิกในครอบครัว และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้สูงอายุได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในชุมชน

1.4 ด้านสภาพแวดล้อม จากการสำรวจพบว่า ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี มีคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สภาพแวดล้อมในชุมชนของผู้สูงอายุมีมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม เช่น ฝุ่น ควัน น้ำเสีย เป็นต้น รองลงมาคือ สภาพบ้านเรือนของผู้สูงอายุมีอากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเพียงพอ ความเป็นส่วนตัว และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของชุมชนที่อยู่อาศัย

2. ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ กลุ่มอายุ อาชีพ/การมีงานทำ ความเพียงพอของรายได้ ลักษณะโครงสร้างครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว สมาชิกกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ และภาระหนี้สิน ในภาพรวมพบว่า ผู้สูงอายุที่มี เพศ กลุ่มอายุ ความเพียงพอของรายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน และผู้สูงอายุที่มีอาชีพ/การมีงานทำ ลักษณะโครงสร้างครอบครัว สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ และภาระหนี้สินแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรีพบว่า

ผลการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เกิดจากประชาชนมีความพึงพอใจในการดำรงชีวิต มีความสุข มีโอกาสได้พักผ่อนจิตใจ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าต่อตนเองและครอบครัว สมาชิกในครอบครัวมีการแสดงความรักความดูแลเอาใจใส่และดูแลผู้สูงอายุเป็นอย่างดี ผู้สูงอายุได้เข้าไปมีส่วนร่วมในงานประเพณีและ

กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีสภาพบ้านเรือนที่สะอาด สะดวก และปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวิทย์ งอกศรี (Ngoksri. S. (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่าภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุณี มหาสงคราม, วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง และ มยุรี รัตนเสริมพงศ์ (2564) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในเขตตำบลหนองแซง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ผลการวิจัยระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับรายการจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและด้านสุขภาพกาย

1.1 ด้านร่างกาย พบว่า ในภาพรวมมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เกิดจากผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่มีความรู้สึกเจ็บป่วยตามร่างกาย ได้แก่ ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว จนไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการได้ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น โรคความดัน โรคเบาหวาน เป็นต้น และจำเป็นต้องใช้ยาเพื่อรักษาอาการป่วยอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องไปเข้ารับการรักษาพยาบาลเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยเป็นประจำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิธิภัทร ชิตานนท์ (Chitanon. N. (2020) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุดูแลตนเองตั้งแต่เยาว์วัยเมื่ออายุเพิ่มขึ้นสุขภาพร่างกายจึงแข็งแรง และยังสามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้อย่างดี

1.2 ด้านจิตใจ พบว่า ในภาพรวมมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เกิดจากผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี มีความรู้สึกพอใจในชีวิต มีความสุข มีความสงบ มีโอกาสได้พักผ่อนจิตใจ มีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ได้อย่างดี สามารถยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเองที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัยได้ และมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีความหมายและมีคุณค่าต่อครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิราภรณ์ เกษร (Kesorn. J. (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านจิตใจอยู่ในระดับมาก ผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคายสามารถยอมรับการกระทำของตนเองทั้งที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จได้ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและอารมณ์ได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดี และมีจิตใจที่เบิกบาน

1.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า ในภาพรวมมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสภาพพื้นที่ตำบลไผ่ขวางไม่ได้เป็นชุมชนสังคมเมืองยังคงเป็นชุมชนชนบทที่ยังคงมีการพึ่งพาอาศัย และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างดี ได้พบปะพูดคุยปรึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งกับสมาชิกในครอบครัวและคนในชุมชน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมใน

งานประเพณี งานเทศกาลประจำปี และกิจกรรมอื่น ๆ ของชุมชนที่จัดขึ้นอยู่เป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถ อีสเฮาะ (Ishao. A. (2019) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนพอใจกับการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่น พอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อนบ้าน

1.4 ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพื้นที่ตำบลไผ่ขวางเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมหรือแหล่งกำเนิดมลพิษจากอุตสาหกรรมในพื้นที่ จึงส่งผลให้พื้นที่ตำบลไผ่ขวางมีสภาพแวดล้อมที่ดีปราศจากมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในสภาพบ้านเรือนที่สะอาด สะดวก และปลอดภัย สามารถเข้าถึงระบบสาธารณสุขโรค และสาธารณสุขการ ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา มีการคมนาคมและการเดินทางที่สะดวกและปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Saetang. P. (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ ด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุมีความพึงพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อาศัยอยู่ตอนนี้ รู้สึกว่ามีชีวิตที่มั่นคงปลอดภัย

2. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรืออาจกล่าวได้ว่าเพศที่แตกต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน และเมื่อแยกพิจารณาระดับคุณภาพชีวิตรายด้าน พบว่า เพศของผู้สูงอายุที่แตกต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ และมีความสัมพันธ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เกิดจากผู้สูงอายุเพศหญิงส่วนใหญ่ไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้านทำให้มีโอกาสพักผ่อนจิตใจมากกว่าผู้สูงอายุเพศชาย และผู้สูงอายุเพศหญิงมีการไปเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม งานประเพณี กิจกรรมในชุมชนมากกว่าผู้สูงอายุเพศชาย ทำให้ผู้สูงอายุเพศหญิงมีโอกาสได้พบปะ พูดคุยกับคนในชุมชนมากกว่าผู้สูงอายุเพศชาย ซึ่งจะเห็นได้จากจำนวนผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวางจัดขึ้นในแต่ละครั้งผู้สูงอายุเพศหญิงเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุเพศชายเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐกัญย์ อ่องเอื้อ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามกลุ่มอายุ ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้าน

ความสัมพันธ์ทางสังคม พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรืออาจกล่าวได้ว่ากลุ่มอายุที่แตกต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เกิดจากผู้สูงอายุแต่ละกลุ่มอายุมีการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน มีความเสื่อมถอยของสภาพร่างกายที่แตกต่างกันผู้สูงอายุวัยต้นจะมีความเสื่อมถอยของร่างกายที่น้อยกว่า และมีความสามารถในการดูแลตนเองได้ดีกว่ากลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลาย รวมถึงยังมีการใช้ยาเพื่อรักษาอาการป่วย และเข้ารับการรักษาพยาบาลน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุวัยกลาง และวัยปลาย ด้านอารมณ์และจิตใจเมื่อมีอายุสูงขึ้นจะส่งผลให้ผู้สูงอายุปรับสภาพอารมณ์ของตนเองได้น้อยลง ทำให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักมีอาการเศร้า เสียใจ วิตกกังวล กลัวว่าจะถูกทอดทิ้งจนทำให้เกิดภาวะซึมเศร้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิธิภัทร ชิตานนท์ (Chitanon. N. (2020) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอาชีพ/การมีงานทำ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพ/การมีงานทำ ที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เกิดจากผู้สูงอายุในตำบลไผ่ขวางที่ไม่ได้ประกอบอาชีพนั้นมีรายได้จากการดูแลของบุตรหลานจึงทำให้ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และส่วนใหญ่ผู้สูงอายุที่มีการประกอบอาชีพ ก็จะมีอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก เนื่องจากพื้นที่ตำบลไผ่ขวางนั้นเป็นพื้นที่เกษตรกรรมจึงทำให้ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิธิภัทร ชิตานนท์ (Chitanon. N. (2020) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

2.4 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามความเพียงพอของรายได้ ในภาพรวมพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อมพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรืออาจกล่าวได้ว่าความเพียงพอของรายได้ต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เกิดจากในสังคมปัจจุบันนั้นเงินเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินชีวิต จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอมีระดับคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอและมีเหลือออม กล่าวคือผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอก็จะ อยู่ดี กินดี มีสุข อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งแตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอทำให้ผู้สูงอายุเกิดความเป็นทุกข์ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริมา อิทธิประเสริฐ (Itprasert. S. (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมืองเทศบาลเมืองแกลงทะเล อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอและมีเหลือเก็บออมจะมี

คุณภาพชีวิตที่ดีกว่ากลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอมีความวิตกกังวลในการใช้จ่ายทำให้เกิดภาวะเครียดและส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพชีวิตโดยรวม

2.5 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามลักษณะโครงสร้างครอบครัว ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่าผู้สูงอายุที่มีลักษณะโครงสร้างครอบครัว ที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เกิดจากผู้สูงอายุในตำบลไผ่ขวางส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับครอบครัว ทำให้มีคนในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ไม่ได้ถูกทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพัง และผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพังส่วนใหญ่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่อยู่เป็นประจำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saetang, P. (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีลักษณะครอบครัวต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

2.6 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว ในภาพรวมพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือกล่าวได้ว่าผู้สูงอายุที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากอาจมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าผู้สูงอายุที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อย เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวมีส่วนในการช่วยดูแลผู้สูงอายุ หากมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากผู้สูงอายุก็จะไม่ถูกทิ้งให้อยู่คนเดียวเพียงลำพัง รวมถึงผู้สูงอายุได้รับการดูแลให้มีสุขอนามัยที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์ (Noknoi, J.& Boripan. W. (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีบุตรหลานดูแลเลี้ยงดู ให้คำปรึกษาจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรหลานเลี้ยงดู เนื่องจากการมีบุตรหลานดูแลเลี้ยงดูช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตของตนเองไม่ถูกทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพัง จึงส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามไปด้วย

2.7 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่าผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ หรือไม่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เกิดจากผู้สูงอายุที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ที่ดำเนินการจัดขึ้นได้อย่างเท่าเทียมกัน อีกทั้งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในงานประเพณี งานเทศกาลประจำปี หรืองานอื่น ๆ ภายในชุมชน เช่น เข้าวัดทำบุญตักบาตร งานบุญกฐิน งานบวช เป็นต้น จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลลดา ลวนะลาพานนท์ (Lawanalapanon. L. (2015) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตและการปรับตัวของผู้สูงอายุในตำบลคลองรี อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนและไม่เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนโดยภาพรวมมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันทางสถิติ

2.8 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามภาระหนี้สิน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่าผู้สูงอายุที่มีภาระหนี้สินหรือไม่มีภาระหนี้สินมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เกิดจากผู้สูงอายุในตำบลไผ่ขวางส่วนใหญ่ไม่มีภาระหนี้สิน รวมถึงผู้สูงอายุยังคงมีรายได้จากการประกอบอาชีพของตนเอง รายได้จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และรายได้จากการดูแลของบุตรหลาน จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวนนท์ อิมอาบ (Im-arb. C. (2020) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า ภาระหนี้สินที่ต่างกันมีคะแนนคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรมีการส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านร่างกาย โดยผู้สูงอายุควรเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และได้รับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุด้านสาธารณสุขอย่างทั่วถึง เช่น การส่งเสริม สนับสนุน และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินโครงการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับผู้สูงอายุ การตรวจคัดกรองโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิต โรคหัวใจ เป็นต้น ให้กับผู้สูงอายุเป็นประจำและต่อเนื่อง การส่งเสริมส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพผู้สูงอายุ การสนับสนุนการรับ - ส่งผู้สูงอายุเข้ารับการรักษายาบาลในกรณีจำเป็นและฉุกเฉิน

1.2 ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ พัฒนาทักษะในการดูแลตนเอง เสริมสร้างสุขภาพที่ดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการรวมกลุ่มพัฒนาทักษะด้านอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ดีขึ้นต่อไป

1.3 ควรมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีความสัมพันธ์และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน ผ่านการจัดกิจกรรมนันทนาการที่จัดขึ้น

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการบูรณาการความร่วมมือในการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตให้กับผู้สูงอายุ ทั้งภายในบ้านและที่สาธารณะให้มีความเหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุโดยมีส่วนร่วมของคนในหมู่บ้านชุมชน เพื่อเป็นการป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ และลดภาวะเสี่ยงการเป็นผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสำรวจและจัดทำฐานข้อมูล ผู้สูงอายุที่ถูกทิ้งให้อยู่เพียงลำพัง ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งให้ดูแลบุตรหลานเพียงลำพัง โดยมีการวางแผนการดูแลร่วมกับผู้นำชุมชน และอาสาสมัครต่าง ๆ ใน

ชุมชนเพื่อดูแลและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ เช่น ปัญหาการถูกทารุณกรรม ปัญหาการถูกล่อลวง เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

2.2 ควรมีการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้พบองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยนี้ คือ ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเกิดจากสูงอายุมีความพึงพอใจในการดำรงชีวิต มีความสุข มีโอกาสได้พักผ่อนจิตใจ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าต่อตนเองและครอบครัว สมาชิกในครอบครัวมีการแสดงความรักความดูแลเอาใจใส่และดูแลผู้สูงอายุเป็นอย่างดี และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในงานประเพณี และกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีสภาพบ้านเรือนที่สะอาด สะดวก และปลอดภัย

แต่เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเกิดจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสภาพร่างกายไม่แข็งแรง เกิดการเจ็บป่วยจากโรคต่าง ๆ และจำเป็นต้องใช้ยา และต้องพบแพทย์เพื่อเข้ารับการรักษาโรคอยู่เป็นประจำ ดังนั้นจึงควรมีการจัดทำนโยบายด้านการส่งเสริมสุขภาพระดับร่างกายให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลไผ่ขวาง เช่น กิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพกาย การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคของผู้สูงอายุ เป็นต้น

และจากการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า 1) ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกันทั้งนี้เกิดจากผู้สูงอายุเพศหญิงส่วนใหญ่ไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้านทำให้มีโอกาสพักผ่อนจิตใจมากกว่า ผู้สูงอายุเพศชาย และผู้สูงอายุเพศหญิงมีการไปเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม งานประเพณี กิจกรรมในชุมชนมากกว่า ผู้สูงอายุเพศชาย 2) ผู้สูงอายุที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันเนื่องจากผู้สูงอายุแต่ละกลุ่มอายุมีการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน มีความเสื่อมถอยของสภาพร่างกายที่แตกต่างกันผู้สูงอายุวัยต้นจะมีความเสื่อมถอยของร่างกายที่น้อยกว่า และมีความสามารถในการดูแลตนเองได้ดีกว่ากลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลาย 3) ผู้สูงอายุที่มีความเพียงพอของรายได้ต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่ต่างกัน ทั้งนี้เกิดจากในสังคมปัจจุบันนั้นเงินเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินชีวิต จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอมีระดับคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอและมีเหลือออม 4) ผู้สูงอายุที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากอาจมีคุณภาพชีวิตที่

ดีกว่าผู้สูงอายุที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อย เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวมีส่วนในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ หากมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากผู้สูงอายุก็จะไม่ถูกทิ้งให้อยู่คนเดียวเพียงลำพัง รวมถึงผู้สูงอายุได้รับการดูแลให้มีสุขอนามัยที่ดีอย่างสม่ำเสมอ และผู้สูงอายุที่มีอาชีพ การมีงานทำ ลักษณะโครงสร้างทางครอบครัว การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ และภาระหนี้สินแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ (2565). พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2556.กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. สืบค้น ตุลาคม 11, 2565, จาก https://www.dop.go.th/download/laws/regulation_th_20152509163042_1.pdf
- กระทรวงสาธารณสุข. กรมสุขภาพจิต (2554). เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตองค์การอนามัยโลก ฉบับภาษาไทย (WHOQOL - BREF - THAI). สืบค้น ตุลาคม 9, 2565, จาก <https://dmh.go.th/test/whoqol/>
- กระทรวงสาธารณสุข. กรมสุขภาพจิต. (2563). ก้าวย่างของประเทศไทย สู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แบบ. สืบค้น ตุลาคม 9, 2565 จาก <https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30476>
- จิราภรณ์ เกสร. (2560). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- เจษฎา นกน้อย และ วรณภรณ์ บริพันธ์. (2560). คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา. วารสารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 9(3), 94-105.
- ชวนนท์ อิ่มอาบ. (2563). คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี. วารสารแพทย์เขต 4 - 5, 39(1), 65-77.
- นิธิภัทร ชิตานนท์. (2563). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูริตา แซ่ตั้ง. (2564). คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์, 14(2), 1-15
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). (2564). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2564. สืบค้น มกราคม 12, 2566, จาก <https://thaitgri.org/?cat=8>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. สืบค้น ตุลาคม 10, 2565, จาก <https://dictionary.orst.go.th/>
- ลลดา ลวนะลาภานนท์. (2558). คุณภาพชีวิตและการปรับตัวของผู้สูงอายุในตำบลคลองรี อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- สิริมา อิทธิประเสริฐ. (2560). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแก่งกะเจ็ด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิทย์ งอกศรี. (2560). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง. (2565). *ข้อมูลผู้สูงอายุประจำปี พ.ศ. 2565 ขององค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง*. งานพัฒนาชุมชน สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง. (2565). *ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ขององค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง*. งานบริการสาธารณสุขและงานสาธารณสุขอื่น สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง. (2565). *แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566 - 2570 ขององค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง*. งานบริหารงานทั่วไป สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง.
- อรรษ อิสมหา. (2562). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา*. ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- The WHO group. (1994). *The development of the World Health Organization Quality of life assessment instruments*. In J. Orley, & W. Kuyken (eds.) *Quality of life assessment: International perspectives*. New York: Springer - Verlag..
- The WHOQOL GROUP. (1995). *The World Health Organization Quality of Life Assessment (WHOQOL): position paper from the World Health Organization*. *Social Sciences Medicine*, 41(10), 1403 - 1409.
- United Nations Research Institute for Social Development. (2007). *Human Development Report 2007*. Bangkok: Keen Publishing.
- WHOQOL Group. (1996). *WHOQOL-BREF introduction, administration, scoring and generic version of assessment*. Geneva: WHOQOL Group.
- World Health Organization. (2010). *Definition of an older or elderly person*. Geneva: World Health Organization.

Translated Thai References

- Chitanon. N. (2020). Quality of life of the elderly in Samet Subdistrict Municipality. Mueang Chonburi District Chonburi Province. Master's Thesis Burapha University.(In Thai)
- Department of Elderly Affairs (2022). Elderly Act 2013. Ministry of Social Development and Human Security. Retrieved October 11, 2022, from https://www.dop.go.th/download/laws/regulation_th_20152509163042_1.pdf.(In Thai)
- Itprasert. S. (2017). *Quality of life of the elderly in Klaeng Kachet Subdistrict Municipality, Mueang District, Rayong Province*. Master's Thesis Burapha University..(In Thai)
- Im-arb. C. (2020). Quality of life of the elderly, Wat Phleng District, *Ratchaburi Province. Regional Medical Journal* 4 - 5, 39(1), 65-77.(In Thai)
- Ishao. A. (2019). *Quality of life of people in the area of Sakom Subdistrict Administrative Organization, Thepha District, Songkhla Province*. Master's degree Prince of Songkla University.(In Thai)
- Kesorn. J. (2017). Quality of life of the elderly in Nong Khai Province. Master's Degree Thesis Maha Sarakham Rajabhat University.(In Thai)
- Lawanalapanon. L. (2015). Quality of life and adjustment of the elderly in Khlong Ri Subdistrict, Sathing Phra District, Songkhla Province. Master of Education Thesis Thaksin University.
- Ministry of Public Health. Department of Mental Health (2011). World Health Organization Quality of Life Indicators, Thai version (WHOQOL - BREF - THAI). Retrieved October 9, 2022, from <https://dmh.go.th/test/whoqol/>.(In Thai)
- Ministry of Public Health. Department of Mental Health (2020). Thailand's steps toward a perfect aging society. Retrieved October 9, 2022 from <https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30476>.(In Thai)
- Ngoksri. S. (2017). *Quality of life of the elderly. A case study of Mueang Tao Subdistrict Administrative Organization. Phayak Phum Phisai District Maha Sarakham Province*. Master's Thesis Burapha University.(In Thai)
- Noknoi, J.& Boripan. W. (2017). Quality of life of the elderly in Songkhla Province. *Prince of Songkla University Journal*, 9(3), 94-105.(In Thai)

- Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization. (2022). Information on the elderly for the year 2022 of the Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization. Community development work, Office of the Permanent Secretary, Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization.(In Thai)
- Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization. (2022). Budget expenditure regulations. Fiscal year 2022 of Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization. Public health services and other public health works, Office of the Permanent Secretary, Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization. (In Thai)
- Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization. (2022). Local development plan 2023 - 2027 of Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization. General administration work, Office of the Permanent Secretary, Phai Khwang Subdistrict Administrative Organization.(In Thai)
- Royal Academy. (2011). *Dictionary, Royal Institute Edition 2011*. Retrieved October 10, 2022, from <https://dictionary.orst.go.th/>.(In Thai)
- Saetang. P. (2021). Quality of life of the elderly in the area of Phrom Maduea Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, *Nakhon Pathom, Nakhon Pathom Province. Journal of Applied Liberal Arts*, 14(2), 1-15.(In Thai)
- Thai Elderly Research and Development Institute Foundation (TISTR). (2021). *Situation of the Thai elderly 2021*. Retrieved January 12, 2023, from <https://thaitgri.org/?cat=8>.(In Thai)

